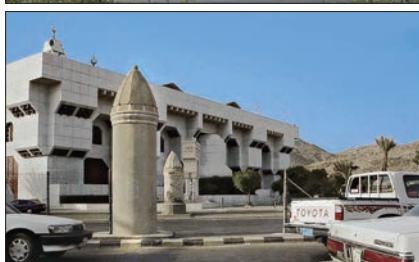
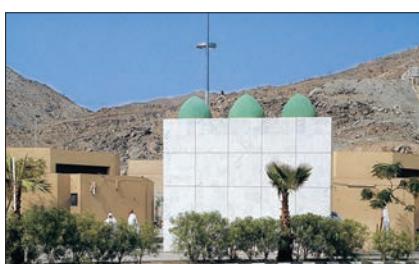

nin çok meşakkatli olduğunu söyleyince Hz. Ömer, "Öyleyse siz Mekke'ye giden yolunuzun üzerinde Karnülmənâzil hizasında bir nokta bulup orayı mîkât edinin" demiş ve ardından Iraklılar için Zâtürik mevkiiini mîkât tayin etmiştir (Buhârî, "Hac", 13; İbn Hacer, VII, 163-165). Hanefî ve Hanbelî fakihleriyle Şâfiî fakihlerinin çoğunluğu ise bu konudaki hadisin sahih olduğunu (Ebû Dâvûd, "Menâsîk", 8; Nesâî, "Menâsîk", 22), dolayısıyla söz konusu belirlemenin nasla sübüt bulduğunu söylemişlerdir.

4. Karnülmənâzil. Mekke'ye 94 km. uzaklığındaki bu yer günümüzde Seylülkebir adıyla tanınan büyük bir köydür. Nedeni bölge başta olmak üzere Körfez ülkeleri, Irak, İran ve diğer doğu ülkelerinden gelen hacilar burada ihrama girer. Üst tarafında ise Vâdîmuhrim diye bilinen büyük ve mâmur bir köy bulunmaktadır. Eskiden çok az sayıda hacının uğradığı ve Karnülmənâzil'in hizasında kabul ederek ihrama girdiği Vâdîmuhrim, daha sonra Tâif-Mekke yolunun yapımı ile çok sayıda hacının ihram için tercih ettiği bir nokta haline gelmiştir.

5. Yelemləm. Mekke'ye 54 km. mesafede bulunan bu noktada Yemen'den ve Suudi Arabistan'ın güneyinden gelen hacilar ihrama girer. Ayrıca Malezya, Endonezya, Çin ve Hindistan'dan deniz yoluyla gelen hacilar için de bu noktanın hizası mîkât kabul edilmiştir.

Ten'im'de mîkât sınırını gösteren alemler

Mekke'de
oturanların
umre için
ihrama
girdikleri
mîkât yeri
Ten'im'deki
Hz. Aïşe Camii

Mîkâtların Mekke'ye mesafeleri konusunda çok farklı rakamların verilmesi son dönemde yeni yolların yapımından kaynaklanmaktadır. Bölgenin dağlık olan arazi yapısına uygun düşen eski güzergâhlar açılan yeni güzergâhlarla yer değiştirilmiş, bazan iki güzergâh arasında büyük mesafe farkı ortaya çıkmıştır. Bu yerlerin mîkât olarak belirlenmesi mutlaka o noktada ihrama girileceği anlamına gelmez; söz konusu mevkilerin hizasında herhangi bir yerde ihrama girmek de mümkündür.

BİBLİYOGRAFYA :

Lisânü'l-'Arab, "vkt" md.; Dârimî, "Menâsîk", 5; Buhârî, "Hac", 7, 9, 11, 12, 13, "Şayd", 10; Müslüm, "Hac", 11-13, 445-446; Ebû Dâvûd, "Menâsîk", 8; Nesâî, "Menâsîk", 19, 20-23; Ebû Ca'fer et-Tüsî, *en-Nihâye fi mücerredî'l-fîkh ve'l-fetâvâ*, Beyrut 1400/1980, s. 210; Muhibbüddin et-Taberî, *el-Kirâ li-kâşidi Ümmîl-kurâ* (nşr. Mustafa es-Sekkâ), Kahire 1390/1970, s. 89-105; İbn Hacer, *Fethu'l-bârî* (Sa'd), VII, 163-165; Abdullah b. Abdurrahman el-Bessâm, "Kitâbû Ḥudûdî'l-meşâ'irî'l-muķaddese", *Mecelletü Mecma'i'l-fîkhî'l-İslâmî*, III/3, Mekke 1407/1987, s. 1549-1598; "İhrâm", *Mu.F*, II, 141-151; "Mevâkit", a.e., XXXIX, 233-236.

■ SALİM ÖĞÜT

MİKDÂD b. ABDULLAH

(bk. SÜYÛRÎ).

MİKDÂD b. AMR

(المقداد بن عمرو)

Ebû Ma'bed el-Mikdâd b. Amr
b. Sa'lebe el-Kindî el-Behrânî
(ö. 33/653)

Sahâbî.

Babası işlediği bir cinayet yüzünden mensup olduğu Behrâ kabileinden kaçırıldı. Kinde kabile sine siğindi ve Mikdâd burada doğdu. Daha sonra onun da bu kabile-

den Ebû Şemr b. Hucr'u yaralayarak Mekke'ye kaçtı, şehirde himayesine girdiği Esved b. Abdüyegüs'un onu evlât edindiği ve bu sebeple Mikdâd b. Esved (İbnü-Esved) diye tanındığı belirtilmiştir, ayrıca Ebû Amr, Ebû Saîd Künyeleri ve Hadramî nisbesiyle de anılmıştır.

Mekke'de İslâm'ı ilk kabul edenlerden olan Mikdâd ikinci Habeşistan hicretine katıldı, ardından Mekke'ye geri döndü. Hz. Peygamber'in hicretinden sonra müşriklerin Medine'ye bir sefer düzenleyeceğini öğrenen Mikdâd bunu bir mektupla Resûlullah'a bildirdi ve kendisi de Mekkelilerle birlikte yola çıktı. Durumdan haberdar olan Hz. Peygamber, Ubeyde b. Hâris kumandasındaki bir seriyeyi müşriklere karşı gönderdi. İki grup Seniyyetü'l-murâbîne'de karşılaşlığında Mikdâd ile Utbe b. Gazvân müslümanların safına geçtiler. Medine'ye döndüklerinde Mikdâd bir süre Külsûm b. Hidm'in evinde misafir olarak kaldı ve ardından Resûl-i Ekrem, Mikdâd ile Cebbâr b. Sahr veya Cebr b. Atîk arasında kardeşlik bağı kurdu. Bu kardeşliğin Abdullah b. Revâha ile gerçekleştirildiği de nakledilmiştir.

Bir gün Abdurrahman b. Avf, Mikdâd'a niçin evlenmediğini sormuş, o da kıza evlenmek istedığını söyleyince Abdurrahman bu teklife öfkelenip ağır sözler söylemiştir. Durumu öğrenen Hz. Peygamber Mikdâd'ı teselli etti, onu amcası Zübeyr'in kızı Dubâa ile evlendirdi. Bedir, Uhud, Hendek, Hayber gazvelerine ve diğer savaşlara katılan Mikdâd Resûlullah'ın oğularındandır. Hicretin 1. yılı Zilkade ayında (Mayıs 623) gerçekleştirilen Harrâr seferine çıkıldığında beyaz bayrağı Resûl-i Ekrem ona verdi. Uhud Gazvesi'nde ordunun ana kanadının kumandasını Hz. Hamza ile birlikte yürüttü. Bedir Gazvesi'ne Sebha adlı atıyla katılıp bir elini kaybettiği, bu savaştaki çok az süvariden biri olduğu ve bundan dolayı ilk İslâm süvarisi kabul edilip "fârisü Resûlillah" lakabıyla

MİKDÂD b. AMR

anıldığı, Hz. Peygamber'in hem Mikdâd hem de atı için ganimetten pay ayırdığı zikredilmiştir.

Cesaretiyle ünlü Mikdâd'ın Bedir Gazvesi'nde Resûlullah'ın yanına gelerek, "Biz İsrâilogulları'nın Mûsâ'ya, 'Sen ve Rabbin gidin ve birlikte savaşın, biz burada oturacağız' (el-Mâide 5/24) dediği gibi demeyeceğiz. Senin dört bir yanında savaşacağız" dediği ve Hz. Peygamber'in bu sözlere çok memnun olduğu rivayet edilmiştir (Buhârî, "Megâzî", 4, "Tefsîr", 5/4). Hâtib b. Ebû Beltea'nın Resûlullah'ın Mekke'ye sefer yapacağını haber vermek üzere yola çıkardığı Sâre'yi yakalamak amacıyla Hz. Ali'nin başkanlığında sevkedilen seriyede yer aldı. Recî' Vak'ası'ndan sonra yakalanıp bir ağaç dalına asılarak şehid edilen sahâbî Hubeyb b. Adî'nin cesedini getirmek için gönderilenler arasında o da vardı. Tebük Seferi'nin ardından müslüman olup İslâm'ı öğrenmek üzere Medine'ye gelen Behrâ kablesine mensup on üç hemşehrisi Mikdâd'ın evinde misafir oldu. Mikdâd Yermük Savaşı'na (13/634) katıldı ve Hz. Peygamber'in Bedir Gazvesi'inden sonra başlattığı, düşmanla karşılaşınca Enfâl sâresini okuma sünnetini bu muharebede o yerine getirdi. Hz. Ömer'in halifeliği sırasında onunla birlikte Câbiye ziyaretinde bulundu ve yine aynı dönemde Mısır'ın fethine katıldı. Hz. Osman'ın hilâfeti yıllarında Abdülâlah b. Sa'd b. Ebû Serh kumandasında gerçekleştirilen İfrîkiye'nin fethinde (27/647), bir yıl sonra da Şam Valisi Muâviye tarafından Kıbrıs'a gönderilen orduda yer aldı.

Çok kilolu olduğu belirtilen Mikdâd, Rum asilli kölesi tarafından yağlarının bir kısmının alınması için karnının yarılmamasından veya "hirva" (Kâmus Tercümesi, III, 224) adlı bir bitkiden elde edilen yağı içiktikten sonra 33 (653) yılında yetmiş yaş-

larında iken Medine'nin kuzeybatısında-ki Cûrf'te vefat etti ve Medine'ye getirilerek Hz. Osman'ın kıldırdığı cenaze namazının ardından Bakî Mezarlığı'na defnedildi.

Mikdâd, Resûl-i Ekrem zamanında ve rilen ölüm cezalarını infaz edenlerden biriydi (DİA, VII, 270). Hz. Ömer, kendisinden sonraki halifeyi seçmesini teklif etti-ğî heyetin bir yerde toplanmasını sağla-ma görevini Mikdâd'a verdi. Hz. Osman'ın seçildiği bu toplantıda Mikdâd, Hz. Ali'nin halife olmasının daha uygun olacağını savunanlar arasında yer aldı.

Mâide (5/87) ve En'âm (6/52) sûrelerindeki birer âyetin nûzûlune sebep oldu-ğu bildirilen sahâbîler arasında Mikdâd'ın da adı geçmekte, Allah'ın Hz. Peygamber'e sevmesini emrettiği ve onun da kendilerini sevdigiğini açıkladığı birkaç sahâbî içinde o da zikredilmektedir (İbn Mâce, "Mukaddime", 11; "Zühd", 7; "Edeb", 36; Tirmizi, "İsti'zân", 26, "Menâķib", 30, "Zühd", 55; İbn İshak, es-Sîre, s. 156, 206; İbn Sa'd, et-Tabakât, III, 161-163; Hâkim, el-Müs-tedrek, III, 348-350; Ebû Nuaym, Hilye, I, 172-176; Ahmed b. Hüseyin el-Beyhâki, es-Süne-nü'l-kübrâ, Haydarâbâd 1344, VI, 28; İbn Ab-dülber, el-İsti'âb (Bîcâvî), IV, 1480-1482; İbnü'l-Esîr, Üsdü'l-ğâbâ (nşr. Halîl Mâmûn Şîhâ), Beyrut 1418/1997, IV, 184-185; Nevevî, Tehzîb, II, 111-112; İbn Manzûr, Muhtaşaru Târîhi Di-mâşk, XXV, 207-222; Zehebî, A'lâmü'n-nübe-lâ', I, 385-389; İbn Hacer, el-İsâbe, IV, 454-455; Hasan İbrâhim Hasan, Zû'amâ'ü'l-İslâm, Kahire 1980, s. 150-155; M. Cevâd el-Fâkih, el-Mik-dâd'u'l-Esved el-Kindî: Eşvelü Fâris fî'l-İslâm, Beyrut 1405/1985; G. H. A. Juynboll, "al-Mikdâd b. 'Amr", El² (Ing.), VII, 32-33; Mehmet İpsîrli, "Cellât", DİA, VII, 270).

100 dinar borç verdiği birinden alacağı-nı vadesinden önce 10 dinar eksik olarak tahsil eden Mikdâd'a Resûl-i Ekrem'in, "Hem faiz yedin hem yedirdin" dediği rivayet edilmiştir (Ahmed b. Hüseyin el-Beyhâki, VI, 28). Mikdâd b. Amr, ölümünden önce Hz. Peygamber'in hayattaki her bir hanımına 7000, torunları Hasan ile Hüseyin'e 18.000'er dirhem verilmesi için vasiyyete bulunmuş ve bu vasiyeti yerine getirilmiştir.

Kendisinden hanımı ve kızı Kerîme ile Hz. Ali, Abdullah b. Mes'ûd, Abdullah b. Abbas, Târik b. Şîhâb gibi sahâbîler, Cübeyr b. Nûfeyr, Meymûn b. Ebû Şebîb ve Hemmâm b. Hâris gibi tâbiîler hadis riva-yet etmiş, Hz. Peygamber'den naklettiği kırk iki hadis (Nevevî, II, 112) Kütüb-i Sit-te yanında İmam Mâlik'in el-Muvaṭṭâ'ı ile Ahmed b. Hanbel'in el-Müsne'dinde (IV, 79; VI, 2-6, 8) yer almıştır.

Miknâs'tan bir görünüş

Muhammed Muhammedî Sîmâ-yi Mikdâd (Kum 1351/1973), Muhammed Ali İsbîr es-Şâhâbiyyû'l-cellîl el-Mikdâd-u'bnu'l-Esved el-Kindî: Fârisü Resûlillâh (Beyrut 1982), M. Cevâd el-Fâkih el-Mikdâdû'bnu'l-Esved el-Kindî: Eşvelü Fâris fî'l-İslâm (Beyrut 1402/1982, 1405/1985) ve Muhammed Halîl el-Bâşâ el-Erbâ'atû'l-mümeccedûn: Selâmâni el-Fârisî, Ebû Zer el-Ğîfârî, el-Mikdâd-u'bnu'l-Esved, 'Ammâr b. Yâsîr (Beyrut, ts.) adıyla çalışmalar yapmışlardır.

BİBLİYOGRAFYA :

Kâmus Tercümesi, III, 224; Wensinck, el-Mu'cem, VIII, 262-263; Mûsned, IV, 79; V, 2-6, 8; Buhârî, "Megâzî", 4, 12, 13, 46, "Tefsîr", 5/4, 60/1, "Cihâd", 141; Müslim, "Zühd", 69; İbn Mâce, "Mukaddime", 11, "Zühd", 7, "Edeb", 36; Tirmizi, "İsti'zân", 26, "Menâķib", 30, "Zühd", 55; İbn İshak, es-Sîre, s. 156, 206; İbn Sa'd, et-Tabakât, III, 161-163; Hâkim, el-Müs-tedrek, III, 348-350; Ebû Nuaym, Hilye, I, 172-176; Ahmed b. Hüseyin el-Beyhâki, es-Süne-nü'l-kübrâ, Haydarâbâd 1344, VI, 28; İbn Ab-dülber, el-İsti'âb (Bîcâvî), IV, 1480-1482; İbnü'l-Esîr, Üsdü'l-ğâbâ (nşr. Halîl Mâmûn Şîhâ), Beyrut 1418/1997, IV, 184-185; Nevevî, Tehzîb, II, 111-112; İbn Manzûr, Muhtaşaru Târîhi Di-mâşk, XXV, 207-222; Zehebî, A'lâmü'n-nübe-lâ', I, 385-389; İbn Hacer, el-İsâbe, IV, 454-455; Hasan İbrâhim Hasan, Zû'amâ'ü'l-İslâm, Kahire 1980, s. 150-155; M. Cevâd el-Fâkih, el-Mik-dâd'u'l-Esved el-Kindî: Eşvelü Fâris fî'l-İslâm, Beyrut 1405/1985; G. H. A. Juynboll, "al-Mikdâd b. 'Amr", El² (Ing.), VII, 32-33; Mehmet İpsîrli, "Cellât", DİA, VII, 270.

MUSTAFA ERTÜRK

MİKDÂD b. ESVED

(bk. MİKDÂD b. AMR).

MİKLÂTİ
(الملاتي)

Ebü'l-Haccâc Yûsuf b. Muhammed b. Muiz el-Ahdeb el-Miklâtî el-Fâsi (ö. 626/1229)

Felsefi yaklaşımalar
eleştirisine de yer veren
kelâma dair Lübâbî'l-'ukûl adlı
eseriyle tanınan âlim
(bk. LÜBÂBÜ'L-UKÜL).

MİKNÂS
(مکناس)

Fas'ta bir şehir.

Fas'ta çeşitli hânedanlara başsheirlik yapan dört şeherden biri olan Miknâs (Miknâse, Miknâsetüzzeytûn), adını Berberîler'in Zenâte koluna bağlı Miknâse kabi-